Eduskunnan puolustusvaliokunta

Valiokuntakanslia
Arkadiankatu 3
00100 Helsinki
puv@eduskunta.fi

Puolustusvaliokunnan kuuleminen 13.5.2025

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston asiantuntijalausunto Hallituksen esityksestä 26/2025 vp

1. Lausunto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kannattaa yleisesti vaarallisten aineiden kuljetuksen (VAK) turvallisuuden kehittämistä ja HE 26/2025 vp mukaisen lain vaarallisten aineiden kuljetuksesta Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa (jäljempänä PV-VAK-laki) käyttöönottoa. PV-VAK-laki selkeyttää eri viranomaisten rooleja myös Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vaarallisten aineiden kuljetusten osalta.

PV-VAK-laissa kuvatut tehtävät Tukesille ovat hyvin samankaltaisia kuin laissa vaarallisten aineiden kuljetuksesta (541/2023, jäljempänä VAK-laki). PV-VAK-laki selkeyttää Tukesin roolia toimivaltaisena viranomaisena Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vaarallisten aineiden kuljetusten osalta mm. aineiden luokituksessa, vaihtoehtoisissa ratkaisuissa ja poikkeusluvissa.

Lain voimaantulon myötä on tärkeää varmistaa, että Tukesilla on toimivaltaisena viranomaisena mahdollisuus nähdä käsiteltävien asioiden osalta tarpeelliset asiakirjat. Tällä mahdollistetaan mm. aineiden luokitusten, vaihtoehtoisten ratkaisujen ja poikkeuslupien asianmukainen käsittely. Tukesilla on kokemusta jo nykyisellään Puolustusvoimien osalta vaarallisten aineiden luokittelusta. Joissakin luokitustapauksissa on noussut esille tiettyjen asiakirjojen osalta rajoitteita luovutettavuuden tai nähtävyyden osalta, mikä on hankaloittanut asian käsittelyä Tukesin osalta. PV-VAK-lain toivotaan tuovan myös tähän parannusta jatkossa.

Tukesin ymmärryksen mukaisesti PV-VAK-lain käyttöönoton ei pitäisi tuoda Tukesille uusia työtehtäviä, vaan laissa mainitut tehtävät ovat sellaisia, joita Tukes on tehnyt jo suurimmalti osin nykyisellään. Tässä yhteydessä on hyvä huomioida Tukesin rajalliset resurssit vaarallisten aineiden kuljetuksen osalta, sillä nykytilanteessa Tukes ei pysty ottamaan uusia työtehtäviä hoitaakseen tai kasvattamaan merkittävästi työmäärää rajallisten resurssien vuoksi.

2. Tukesin nykyiset tehtävät VAK-lain mukaisesti

VAK-laki (541/2023) asettaa Tukesille erilaisia tehtäviä. Tehtäviin kuuluu mm. :

- vaarallisten aineiden luokitus (8 §),
- VAK-tuotteiden vaihtoehtoiset ratkaisut ja tekniset eritelmät (27 §),
- säiliöiden ja paineastioiden tietojen vastaanottaminen (28 §),
- onnettomuus- ja vaaratietojen vastaanottaminen (59 §),
- tarkastuslaitosten hyväksyminen (111 §),
- VAK-kuljetuksissa käytettävien tuotteiden (pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien) markkinavalvonta (119 §),
- säiliöiden ja paineastioiden rekisterin ylläpito (121 §) sekä
- poikkeusluvat yksittäistapauksessa ja tuotekehitystä varten (136 §).

VAK-lain tehtävien suorittamiseksi Tukes Tukes tekee myös yhteistyötä muiden turvallisuusviranomaisten kanssa. Tällaisia turvallisuusviranomaisia ovat olleet mm. Traficom, Poliisi, Tulli ja AVI.

3. Tukesin tulevat tehtävät PV-VAK-lain mukaisesti

PV-VAK-lain mukaisesti Tukesille tulisi useita vastaavanlaisia tehtäviä kuin VAK-laissa (541/2023). Tukesin tuleviin tehtäviin kuuluisi myös Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen osalta mm. :

- vaarallisten aineiden luokitus (10 §),
- VAK-tuotteiden vaihtoehtoiset ratkaisut ja tekniset eritelmät (31 §)

- VAK-kuljetuksissa käytettävien tuotteiden (pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien) markkinavalvonta (100 §) sekä
- poikkeusluvat yksittäistapauksessa ja tuotekehitystä varten (116 §).

Näiden listattujen työtehtävien lisäksi Tukes tulee myös lain myötä tekemään yhteistyötä pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston kanssa, sillä PV-VAK-laki edellyttää tiedonvaihtoa molempien viranomaisten välillä.

4. Tukesin resurssit ja osaaminen

Tukesin nykyiset VAK-toimintaan varatut resurssit kattavat tällä hetkellä vain nykyiset tehtävät. Tulevan PV-VAK-lain mukaiset tehtävät ovat suureksi osaksi samoja kuin jo olemassa olevat tehtävät, joten Tukesin ymmärryksen mukaisesti sille ei pitäisi tulla uusia työtehtäviä eikä olemassa olevien työtehtävien määrän pitäisi kasvaa merkittävästi. Tämä ymmärrys perustuu lainvalmistelun työryhmätyöskentelyyn, jossa Tukes oli mukana vuonna 2023. Mikäli Tukesin työmäärä tulee kasvamaan merkittävästi PV-VAK-lain käyttöönoton myötä, ei Tukes pysty suoriutumaan kaikista tehtävistään ilman erillistä lisäresurssia.

Tukes on jo nykyisellään tehnyt VAK-toimintaan liittyen luokituspäätöksiä esimerkiksi Puolustusvoimille, joten Tukesilta löytyy aiempaa kokemusta Puolustusvoimien kuljetusluokituspäätöksistä. Näin ollen Tukes kokee, että viraston sisältä löytyy riittävä osaaminen myös PV-VAK-lain sisältämiin tehtäviin. PV-VAK-lain käyttöönoton myötä on kuitenkin tarpeen varmistaa Tukesin riittävä pääsy asioiden käsittelyn osalta tarpeellisiin asiakirjoihin sekä myös sotilasstandardeihin.

5. Lisätiedot

Lisätietoja asiassa antaa ylitarkastaja Jonas Sjelvgren (029 505 2114, jonas.sjelvgren@tukes.fi).

Tämä asiakirja on ratkaistu pääjohtaja Tomi Louneman toimesta ja ylitarkastaja Jonas Sjelvgrenin esittelystä.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Liitteet	-
Jakelu	Eduskunnan puolustusvaliokunta
Tiedoksi	-

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Denna handling har upprättats och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Pääjohtaja Tomi Lounema
8.5.2025

Ylitarkastaja Jonas Sjelvgren
8.5.2025